

ดาวเรืองฝรั่งเศส (*Tagetes erecta* L.)

พันธุ์กำแพงแสน-04-ดีโอ (กำแพงแสน-04-DO)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ที่อยู่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-579-5578

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ดาวเรืองฝรั่งเศสพันธุ์ กำแพงแสน-04-DO เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในหัวข้อเรื่อง การสกัดและคัดเลือกสายพันธุ์แท้ (inbred line) ดาวเรืองฝรั่งเศสเพื่อพัฒนาเป็นไม้ดอกกระถาง โดยภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร กำแพงแสน ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมได้เริ่มงานวิจัยตั้งแต่ พ.ศ. 2555 – 2557 ด้วยวิธีการ สกัดสายพันธุ์แท้ คือ การผสมตัวเอง (selfing) จากเชื้อพันธุ์กรรมของสายพันธุ์เริ่มต้น (S_0) คือ Petite (Mixes colors) จากประเทศอเมริกา โดยคัดเลือกต้นเดี่ยว (single plant selection) จากการผสมตัวเองอย่างต่อเนื่องจำนวน 5 รอบ (S_5) ซึ่งในแต่ละรอบปลูก ปลูกจำนวน 20 ต้น พิจารณาลักษณะที่ปรากฏ โดยอาศัย ข้อมูลการทดสอบความพึงพอใจที่ได้จากผู้ประกอบการขายต้นไม้ที่สวนจตุจักร คือ ทรงต้นมีลักษณะพุ่มเตี้ย มี จำนวนดอกมาก บานพร้อมกัน ดอกบานอยู่ได้นานประมาณ 5 – 7 วัน พบความสม่ำเสมอภายในสายพันธุ์ และไม่เป็นโรค

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ดาวเรืองฝรั่งเศส ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tagetes erecta* L. วงศ์ Asteraceae
ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก ระบบรากแก้ว (tap root system) และเกิดรากพิเศษ (adventitious root) บริเวณ ลำต้นเมื่อมีความชื้นมากพอ

ต้น สีม่วงเล็กน้อย ต้นสูง 20 – 23 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 23 – 25 เซนติเมตร ในช่วงฤดูหนาว ต้นสูง 37 – 40 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 35 – 38 เซนติเมตร ในช่วงฤดูร้อน และฤดูฝน

ใบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ (odd-pinnately compound leaf) เรียงตรงข้ามกัน ใบย่อยรูปรีถึงรูปใบหอก ปลายใบแหลม โคนใบสอบแคบ ขอบใบจักฟันเลื่อย ผิวใบด้านบนสีเขียวค่อนข้างเข้ม มีต่อมน้ำมัน (oil gland) เรียงอยู่ใต้ขอบใบ

- ดอก/ช่อดอก** ช่อดอกแบบช่อกระจุกแน่น (head) ออกที่ปลายกิ่ง เป็นดอกซ้อน (double flower head) กลีบดอกสีส้ม (ORANGE GROUP N25B) ดอกย่อยมี 2 แบบ คือ รูปหลอด (tubulate) และรูปลิ้น (ligulate) ดอกวงนอก (ray flower) รูปร่างเป็นหยดน้ำ ซ้อนกันมากกว่าหนึ่งชั้น เป็นดอกไม้สมบูรณ์เพศมีแต่เกสรเพศเมีย ดอกย่อยวงในหรือดอกกลาง (disk flower) เป็นหลอด รูปร่างคล้ายกระดิ่ง ปลายเป็นจัก 5 ซี่ เป็นดอกสมบูรณ์เพศ อับเรณู (anther) เชื่อมติดกัน 5 อัน ปลายยอดเกสรเพศเมีย (stigma) แยกเป็น 2 แฉก เมื่อดอกบานเต็มที่มีขนาด 1.0 – 1.5 นิ้ว มีก้านดอกยาวปานกลาง
- ผล/เมล็ด** ผลแบบผลแห้งเมล็ดล่อน (achene) สีดำ มีลักษณะเรียวยาว มีหางเมล็ด และส่วนของดอกที่อยู่เหนือรังไข่จะร่วงเมื่อสุกแก่เต็มที่
- ลักษณะอื่น ๆ**
1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยใช้เมล็ดถึงออกดอก 55 – 60 วันในช่วงฤดูหนาว และ 70 – 80 วันในช่วงฤดูร้อน-ฤดูฝน
 2. ทรงพุ่มเตี้ยกลม (ball shaped)
 3. ในกลีบดอกมีปริมาณสารลูทีน (lutein) 21.3 มิลลิกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง และสารซีแซนทีน (zeaxanthin) 0.87 มิลลิกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง โดยวิธี HPLC เป็นพันธุ์ที่มีปริมาณสารลูทีนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับสายพันธุ์แท้ อีก 9 สายพันธุ์

ดาวเรืองฝรั่งเศส พันธุ์กำแพงแสน-04-ดีโอ